

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOCENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena :</p> <p>Na celý rok ... 4 koruny — hal.</p> <p>Na pol roka ... 2 " — "</p> <p>Na štvrt' roka... 1 " — "</p> <p><i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor :</p> <p>Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník.</p> <p>Majiteľ' a vydavateľ' :</p> <p>JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľ'stvo :</p> <p>Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.</p> <p>sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</p>
---	--	--

Kardinál Knieža Primas Klaudius Vaszary za katolícku tlač.

Jeho Eminencia Kardinál Knieža Primas **Klaudius Vaszary**, arcibiskup ostrihomský v XV. ohežniku cirkevnom cieľom podpory katolíckej tlače na velebné duchovenstvo svojho arcibiskupstva uverejňuje nasledovné nariadenie :

Velební Bratia! «*Tu je čas, aby sme povstali zo spánku.*» (Rím. 13., 11.) Keď cirkev svätá začiatkom posvätného času adventného týmito slovami ku obozretnosti a pracovitosti vyzýva: napomenutie toto v prvom rade týka sa nás kňazov a duchovných.

Obozretní máme byť nielen v záležitosti nášeho dušného spasenia, lež obozretní máme byť aj vo vedení a ochrane sverených nám duší.

Za strážcov postavil nás Pán v dome svojom (Ezech. 3., 17.) nad stádom Jeho, aby sme odstraňovali od neho nápady toho nepriateľa, ktorý chodí ako lev revajúci, hľadajúc, koho by prehltol. (I. Pet. 5., 8.)

Za rozsieváčov semena ustanovil nás Pán, aby sme do zeme Jeho siali semeno dobré a čiste udržali ho pred zmáhaním sa kúkoľa. Či ale dom Pána za našej doby hroznejšieho nepriateľa má, ako je *zlá tlač*?

Dobré semeno slova božieho či nie *zhubené plody tlače* najviacej hatia v jeho vývine?

Skutočne, mysterium iniquitatis, tajemstvo zlosti, ktoré spomína Apoštol (2. Thess. 2., 7.) v našich dňoch vyvolilo si tlač za hlavný priestor svojho dejstvomania.

Spasonosná moc tlače, ktorá povoláná bola ako trúba evanjelia, dobrú zvesť Kristovú roz-

nášat po svete, jejžto povolaním bolo ako blčiaca fakla šíriť svetlo vedomia, v rukách hriechu a nevery upadla za záhubný prostriedok, štátny, spoločenský a mravný poriadok podvracajúci.

Táto v službe hriechu stojáca tlač podkopáva úctu pred každou auktoritou, tupí cirkev svätú, haní čnosť, oslavuje zločiny a v posmech uvádza vernosť manželskú.

Kdekoľvek dostanú sa v rozličnej forme plody tejto tlače, tam púšťajú v srdcia jedovaté kvapky nevery a pochybovania, tam rozduchujú v plameň hriechne náruživosti, tam štepia v duše opovrzenie viery, vlasti a duchovenstva.

O záhubnom ohni zlého čítania povedať môžeme s Písmom svätým: «*Či človek ukryť môže oheň za jeho ňadra, aby mu šaty nezhorely? Alebo či môže chodiť po žeravom uhli, aby nezapálil podešvy?*» (Prísl. 6., 27.)

Na toto záhubné dielo zlej tlače Velební Bratia nemôžeme dívať sa ľahostajne, nemôžno nám je pracovať na spasení duší, jestli neunávenou obozretnosťou, horlivosťou ako duchovní pred tým hrozným nebezpečenstvom nevystrihame sverené nám duše. Keď už život telesný najpečlivejšou obozretnosťou bránime pred klíčkom nákazlivej choroby, tým väčšiu pozornosť treba nám vyvinuť, aby pred jedom a bacillami zlej tlače zachránili sme zdravie a život nesmrteľných duší.

V našej dobe preto medzi všetkými prácami a povinnosťami duchovenstva najvážnejšia je: pečlivou pozornosťou sledovať čítanie veriacich. A ako na povzbudzovanie svätého Pavla, obrátení Efezskí poznášali pohanskými poverami naplnené knihy a zapálilo ich na verejnom priestore (Sk. Ap.

19., 19.), tak aj za našich dňov v apoštolskom duchu na tom má pracovať každý duchovný, aby zo svätín rodinných a z rúk mládeže odstránil plody zlej tlače. Nech nástojí na tom v hodnej a nevhodnej chvíli, nech napomína, prosí a karhá múdre a s úplnou trepezlivosťou.

Keď ale Velební Bratia, cirkev svätá s Apoštolom napomína nás: «*Tu je čas, aby sme zo spánku povstali*», povzbudzuje nielen k pozornosti, lež aj k *odhodlanej práci* a k horlivej činnosti vo všetkom, čím šíriť a upevňovať môžeme kráľovstvo Božie.

Z tejto príčiny aj či najväčším prostriedkom nenie katolícka tlač?

Či v apoštolskej práci o večné blaho sverených nám duší máme *vernejšieho spojenca a súbojovníka*, ako nám je katolícka tlač? Katolícka tlač biľaguje hriech, nech on v akejkoľvek podobe prechádza vo verejnom živote. Katolícka tlač vysluhuje spravodlivosť čnosti a obviňa ju vencom oslavy. Katolícka tlač píše o zápasoch, útrapách a víťazstvách svätej cirkvi. Katolícka tlač podvracia pomluvy proti našej svätej viere namierené, tvorí v dušiach náboženské presvedčenie, povzbudzuje veriacich z jejich nečinnosti a oduševňuje ich k účinnosti na poli náboženského života, katolíckej dobročinnosti a kultúry.

Duchovní pastieri cez týždeň len jedonkrát v nedeľu mluvia z kazateľnice o kráľovstve Božom. Plody katolíckej tlače ale každý deň môžu ohlasovať nauky cirkvi a zásady mravov kresťanských. Okolo kazateľnice duchovného pastiera shromažďuje sa len jedna čiastka veriacich. Plody katolíckej tlače ale priskreť sa môžu ku každému jednotlivému v skvostných palácoch tak, ako aj v chalupách najvzdialenejších dedín.

Duchovní pastieri nestáli by na výške svojho vznešeného povolania, keby neoceniteľnú oporu a pomoc, akú im poskytuje katolícka tlač, nepotreбили čo najusilovnejšie k odstráneniu nebezpečia zlej tlače a k pestovaniu náboženského životak atolíckeho.

Neodolateľnou povinnosťou našou, Velební Bratia, je preto, aby sme katolícku tlač s celou oddanosťou podporovali, neunavene rozširovali a na jej rozkvet horlive pracovali.

Len keď sme katolícku tlač učinili mohutnou, pevnou a všestranne vážnou, zahatíme

ten zkazonosný prúd, ktorým bezbožná a nemravná tlač všetkým nám hrozí.

Pozdvihnime sa preto z nášeho spánku, pracujme a účinkujme za našu tlač katolícku.

Najprvou prácou našou v tomto ohľade nech je dobrý príklad. Jestli duchovný pastier sám nedrží plody katolíckej tlače, jestli na tieto ciele nedonáša obeť, ako bude môcť veriacich svojich vystrihať pred tlačou vždy len hriech šíriacou, ako ich môže oduševňovať k podporovaniu tlače katolíckej?

Pri tomto dobrom príklade ale my, akožto sluhovia večnej pravdy, dobrú tlač s väčšou oddanosťou a horlivosťou neustále máme vysvetľovať, odporúčať a rozširovať, ako sa to stáva pri propagovaní zlej tlače. Pozornosť veriacich našich obracajme na tie spoločnosti, ktoré už od desaťročia zaoberajú sa s rozširovaním dobrého čítania. V mohútnych vrstvách našich veriacich rozširujme čo možno najviac spisy, ktoré vydáva *Spoločnosť Svätostefanská a Spolok sv. Adalberta*.

Ohľadom na veľkú významnosť katolíckej dennej tlače, horlivosť vašu Velební Bratia vyzývam na ten spolok, ktorý vytýčil si za cieľ utvorenie k zveladeniu katolíckej dennej tlače najpotrebnejšej predpokladky, sossbieranie totiž sodpovedných prostriedkov hmotných. Rozumiem tu nedávno utvorený *Spolok Katolíckej tlače*. Slávne panujúci svätý otec náš pápež Pius X. s mimoriadnou radosťou vzal v známosť utvorenie tohoto spolku a pomenoval ho dielom «najspasonosnejším a najpotrebnejším», vrele želajúc, aby čo najskvelejších úspechov dosiahol.

Spolok tento vyvinul už aj posiaľ peknú a blahonosnú činnosť. Aby ale cieľu svojmu čím dokonálejšie zodpovedať mohol, aby veľké ťažkosti, s akými stretá sa jeho účinkovanie, čím ľahšie premôcť mohol; potrebu má na stále pramene, aby hmotné prostriedky z nich čerpať mohol.

Takýto prameň žiadajúc si utvoriť aj v mojom arcibiskupstve, s týmto nariadujem, aby ku cieľom Spolku *Katolíckej tlače* v prvú nedeľu decembra bežiaceho roku, totižto 5. decembra, v kostoloch môjho arcibiskupstva vydrživaná bola nedeľa tlače, zaviedla sa sbierka a pred touto povedaná bola poľahká kázeň. V tejto kázni poučiť sa majú veriaci o veľkej nebezpečnosti zlej

tlače, bezbožných novín, a o nevyhnutelnej potrebnosti katolíckej tlače. V nasledujúcich rokoch táto tlačová nedela so sbierkou a príležitostnou kázňou vydržiavať sa má vždy v prvú nedeľu každého mesiaca októbra.

Dovolujem spolu, aby kde to dopustí stav kostolnej kassy, 10 korún pripojilo sa ku tejto sbierke. Sossbierané peniaze, behom 14 dní, rátajúc od spomenutej nedele, odoslať sa majú na adresu hlavnej kancelárie arcibiskupskej. Nepochybujem o tom, že slová moje v srdciach Velebných Bratov, padnú na úrodnú pôdu a že ich svojim veriacim vysvetlia s pravou horlivosťou duchovných pastierov.

Gróf Ferdinand Zichy a Pápež Pius X.

Z príležitosti 80. výročitého dňa narodenín grófa Ferdinanda Zichyho, veľazaslúženého jubilanta oslavoval v prvom rade jeho veličenstvo kráľ a každý horlivý katolík krajiny. V oslavovaní vodcu katolíkov Uhorska nezaostal ani viditeľná hlava katolíckej cirkvi Pápež Pius X. a grófovi Ferdinandovi Zichymu, jehož veľké zásluhy náležite zná, cestou nunciusa viedenského vyslovil svoje blahoželanie a poslal požehnanie apoštolské.

Granito di Belmonte pápežský nuncius vo Viedni, grófovi Ferdinandovi Zichymu, nasledujúci list poslal vo francúskej reči.

Milostivý Pane!

Jeho Svätosť chcejc sa súčasniť v oslavovaní z príležitosti 80. výročitého dňa narodenín a blahosklonosť svoju žiadajúc si vyraziť Vám, ako po všetky časy horlivému katolíkovi, posíela Vám svoje požehnanie apoštolské.

Keď tomuto vyznačujúcemu ma povereniu zadosťčiním, spolu prosím, raďte Milostivý Pane, prijať moje úcty plné blahožadanie.

Viedeň dňa 21. novembra 1909.

Granito di Belmonte
apoštolský nuncius v. r.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštan»-a!**

Snahy Katolíckej Ludovej Jednoty.

Základným cieľom Katolíckej Jednoty je ľudu katolíckemu zabezpečiť náboženské mravy, príslušné práva a poriadnu výživu. Každý krok, všetka práca naša ta smeruje, aby sme upevnili vieru a kresťanské mravy, vydobili Bohom a prírodou dané práva katolíckému ľudu a zabezpečili chleba tým, ktorí s hladom a núdzou zápasia. Za podmienku a základ všetkých spravodlivých požiadavok našich považujeme vieru. Jako budova nedá sa v povetrí vystaviť bez silného základu, tak i spoločenstvo ľudské, totižto štát, nemôže jestvovať bez svojho základu, ktorým je viera.

Viera nám dá práva k tomu aby sme jakožto rovné dietky božie so všetkými inými ľuďmi: či bohatými či inými žiadali si patričného slova, príslušného podielu v tom, čo týka sa nás, našo občianskeho a spoločenského života.

Viera nás učí, že tento svet je pre všetkých ľudí stvorený, a preto každý človek má právo, aby na tomto svete svojou prácou, usilovnosťou poriadne vyžil, a pri svojom namáhaní núdzu netrpel. Jestli u nás v úplnej miere panovať a prekvitať budú kresťanská viera a mravy, vtedy sme už poistení, že náš boj, naše snahy bez víťazstva a výsledku neostanú.

O tomto je každý dobrý katolík presvedčený. Dobre vieme aj to, že núdzu trpiaci bratia naši, a opravdoví priatelia katolíckeho ľudu schvaľujú náš boj za katolícku cirkev a katolícky ľud, a si vrele prajú, aby sme vyslobodili katolícky ľud z otroctva jeho nepriateľov, a jemu blaho a slobodu zabezpečili. My sme naším drahým priateľom za túto priazeň povďační, prosíme ale za odpustenie, že nie sme, ani nemôžeme byť s týmto úplne spokojní. Povieme aj celkom otvorene prečo.

Keď v jednej obci povstane veľký požiar, ktorý rad radom v prach obracia domy a obyvatelia tejže obce, ktorým nešťastie nehrozí v domnení, že im i tak nič nezhorí, neišli by ratovať svojich nešťastných spoluobyvateľov: povedzte drahí bratia, jako by ste o týchto smýšľali? Nuž veru by ste dozaista povedali týmto neľudským spoluobčanom, že celkom zabudli na kresťanskú lásku spolublížneho svojho. Na moje

vlastné oči som videl, čo sa stalo s takými, ktorí len zo zvedavosti dívať sa prišli na požiar a pomáhať nechceli. Veru sa im dostalo aj do boka. Zle nedobre navraveli aj tomu gazdovi, ktorý zo založenými rukami sa pekne krásne díval, jako cudzí ľudia jeho vlastné ratujú.

Nuž my ku dobre prajúcim priateľom tak nezdvorilí byť nechceme. Len práve pripomíname tú lahostajnosť, s ktorou sa mnohí katolíci na nás dívajú, kým my našich bratov od nešťastia, oratovať, ochrániť chceme. Lebo nezabudnime, že pri utlačenom katolíckom ľudu našom už vypukol požiar, oheň, a to oheň strašný: náruživosti a pomstvy. Tento oheň zahasíť je našou svätou povinnosťou, lebo požiar náruživosti nie len že ľudu nič nevydobije, lež ešte i to zmariť, zničiť môže, čo dosiaľ mal. Požiar tento citlivú škodu zapríčiniť môže aj druhým triedam spoločenstva nášho. S týmto nechceme snáď to tvrdiť, že katolícki ľud i naďalej má v tom stave zostať, v ktorom sa teraz nachádza. Ani najmenej. Ba tvrdíme, že práve povzbudiť chceme ešte spiacich bratov ku boju za ich práva, tých bratov ale, v ktorých už silne horí oheň slepej náruživosti oslobodiť žiadame si od rozhorčenosti a zapáliť chceme v nich oheň lásky, ktorý za pravdu horí a za práva svoje seba povedome a čestne i život dá.

Ku tejto práci sa máme chytiť, drahí bratia, všetci bez rozdielu, do jedného. Bratia, katolíci ktorí ste ešte nie členami Katolíckej Ľudovej Jednoty, pripojte sa teda ku nám, veď my vás ratujeme, — ostatní priatelia naši pomáhajte nám, pretože hynutie našich bratov katolíckych so založenými rukami pozorovať by bolo zapieranie lásky kresťanskej. Snahy naše ta cieľia, aby pod práporom Katolíckej Ľudovej Jednoty všetci katolíci bez rozdielu stáli, jako sme i všetci, bez rozdielu na stav rovnaké dieťky pred Bohom.

Ján Bartos.

Gazdovská prednáška vo Veľkých Bielicach.

V gazdovskom kruhu veľkobieličskom 8. decembra popoludní o 2. hodine v miestnosťach školy vydržiavaná bude prednáška o umelom (kunštovnom) hnojive v prítomnosti sekretára Štefana Zorád, ktorého pošlú sem fabriky umelé

hnojivo predávajúce, aby ľudu vysvetlenie dal o umelom hnojive, ktoré si potom patriční roľníci kupovať majú jeho prostredníctvom. Ku tejto prednáške povolávame a na nej vďačne vidíme občanov aj zo susedných dedín, aby sa poučili a pri hospodárstve prišli k väčšiemu osuhu.

Veď skusujeme, že pri polnom hospodárstve vydavky z roka na rok sú väčšie, teda aj príjmy zväčšiť sa musia, ináč na vnivoč vyndu roľníci Požiadavky na roľníkov sú zo dňa na deň početnejšie, čo každého upomína na zvýšenie úrody, toto ale docieliť dá sa len umelým hnojivom.

Stalo sa, že niektorí menší roľníci už aj dovčulku robili pokusy s umelým hnojivom, pri tom ale ne jeden bol oklamáný, bo si ho zadovažil cestou dajakého agenta, ktorý vo veci ne-sbehlého roľníka náležite okabátil. Roľník ku príkladu objednal si umelé hnojivo, ktoré sa menuje superfosfát; taký superfosfát roľník skutočne aj dostal, lež s tým rozdielom, že on pláčil za metrický cent 12 korún a dostal taký superfosfát, ktorý len 8 korún koštuje. Musíme vedieť, že superfosfát je k dostaniu 16%, 18%, 20%, 24%. 16-percentového superfosfatu metrický cent koštuje len 8 korún a 24-percentovho 12 korún. Žiada sa aj to, aby si hospodári z toho umelého hnojiva na raz aspon za jeden vagon objednali, lebo v tomto páde od železnice nič sa neplatí. Kto si cestou sekretára Štefana Zorád vo Veľkých Bielicach umelé hnojivo objedná 8. decembra, ten sa nemá čo obávať, že ho ošudia. Umelým hnojivom dá sa docieliť ešte ráz tak veľká úroda pri: žite, reži, jačmeni, repe, zemiakoch, ba aj z viníc a ovocných stromov.

*Predsedníctvo
gazdovského kruhu.*

Riadne valné shromaždenie Katolíckej Ľudovej Jednoty.

Katolícka Ľudová Jednota tohoročné riadne valné shromaždenie vydržiavala 28. novembra za prítomnosti ohromného obecnstva v meste Zenta. Pred valným shromaždením posvätená bola zástava spolku kresťanských socialistov.

Valné shromaždenie Katolíckej Jednoty o pol-

jedenástej zahájil jej predseda, skutočný vnútorný tajný radca a podpredseda snemovne Štefan *Rakovszky*; zo strediska prišli k valnému shromáždeniu: podpredseda Jednoty krajinský vyslanec Mikuláš *Zboray*, hlavný správca Jednoty krajinský vyslanec Alexander *Ernszt*, krajinskí vyslancovia: pápežský praelát Ján *Molnár*, Georg *Szmrecsányi*, Edmund *Beniczky*, Karol *Wildfeuer*, dr. Pavel *Kovács*, Béla *Nyáry*, Andor *Lovász* Hlavný tajomník Jednoty Štefan *Haller*, podžupan na odpočinku Pavel *Latinovics*. Z mesta Zenta prítomná bola celá intelligencia, pospolitého ľudu i z ďalekých krajov prišlo na tisíce. V meste Zenta snáď ešte nikdy nebolo toľko ľudu pohromade, ako pri tomto valnom shromáždení Katolíckej Jednoty.

Predseda Štefan *Rakovszky* zahájil valné shromáždenie krátkou rečou, potom o stave a účinkovaní Katolíckej Jednoty od 1. januára do 15. novembra 1909. podal zprávu hlavný správca Jednoty krajinský vyslanec dr. Alexander *Ernszt*. Z tejto zprávy podávame nasledovné položky:

Počet členov. Do 15. novembra zapísaných bolo 220.115 členov. Z týchto je maďarského jazyka 135.852, Nemcov 44.754, Slovákov 35.841, Horvátov, Bunevácov a Rusniakov 3668. Členov bolo 31. decembra 1908. 140.469; z týchto bolo maďarského jazyka 86.005, Nemcov 25.030, Slovákov 27.114, Bunevácov a Horvatov 2320. Celkové porastenie členov roku 1909. je 79.646; z tohoto padne na členov maďarského jazyka 49.847, na Nemcov 19.724, na Slovákov 8727, na Horvátov, Bunevácov a Rusniakov 1348. Behom 10 a pol mesiaca počet členov teda poriastol o 56%.

Podelenie členov. Katolícka Ľudová Jednota má posiaľ členov na 2772 miestach. Na 2083 miestach nachodí sa vyše 20 členov a na 689 miestach je menej ako 20. členov.

Práca organizácie. Organizácie Katolíckej Jednoty v predošlom roku vydržovali 1655. verejných shromáždení a viacej ako 1000 porád.

Členovské spisy, letáky. V bežiacom roku ako príslušných členovských spisov rozдали sme 2,147.000 sošitov a kalendár. Krom toho rozšírili sme 1,360.700 letákov a rozličného druhu vyzvania. Celé tlačivo naše obnáša súhrnom 3,507.700 výtiskov,

V Ľudovej kancelárii pracujú 2 pravotári a

2 právni radcovia pri podpore právneho výboru zo 14 členov pozostávajúceho. Táto kancelária odbavila 7140 záležitostí. Z týchto udelená bola rada v osobnom potyku ústne v 832 pádoch, u vrchností zakročilo sa v 605 pádoch, listovne odbavily sa 5703 záležitostí. Po vidieku prevádza právnú ochranu ľudu na 125 miestach 144 advokátov, ktorí členom našim zdarma udelili právnej rady v 5512 pádoch. Všetkých právnych záležitostí vybavilo sa súhrnom 13.652.

Stav pokladnice. Dľa revízie počtov dozorným výborom 17 novembra prevedenej, Katolícka Jednota v bežiacom roku mala príjmov 255.319 korún. Výdavky obnášaly 205.622 korún 37 halierov. Ostáva 49.696 korún 76 halierov. Z tohoto zaokryť sa majú výdavky za dva sošity, za horvátsky a rusniacky kalendár a jedného mesiaca výdavky ústrednej kancelárie.

Prednesenú zprávu túto valné shromáždenie s pochvalou vzalo v známosť a patričným funkcionárom jednohlasne udelilo absolutorium.

Hlavný tajomník podal na to obšírnu zprávu o jednoročnom účinkovaní Jednoty. Za tým nasledovala voľba predsedníctva a na návrh Georga *Szmrecsányiho* s veľkým oduševnením vyvolení boli doterajší predsedovia. Po doplnení správy v smysle 58. §. stanov Štefan *Virág* a dr. Julius *Rédey* držali prednášky a podpredseda dr. Mikuláš *Zboray* pri všestranných hlučných manifestáciach zaključil riadne valné shromáždenie. Popoludní vydržované bolo veľké ľudové shromáždenie za prítomnosti 8—10 tisíc poslucháčov.

Do Vestenickej Doliny!

Uhorské ministerstvo orby do našej vestenickej doliny ostatné roky poslalo blízo 30.000 jablkových štepov od poly za darmo, Keby naši mali gazdovia tieto štepy náležite opatrovali, za niekoľko rokov mali by z nich veľa tisíc osohu. Naši vesteničiári ale ľubia ovocie obierať, aj draho predávať, ale o ovocné stromy ani najmenej sa nestarajú. Hnojavky ku príkladu v mnohých dvoroch toľko majú, že im preč na cestu vyteká. Či by nebolo lepšie, keby ju v sudoch na mladé štepy vyvázali? Oprobujte to a uvidíte, jako vaše mladé štepy bujno porastnú. Aj to je chyba, že ich proti zajacom v zime

nechránia, čo tak docielia, keď peň od zeme až po ratolesti do papiera zakrutia a špagatom, alebo likom obviažu, ku tomuto môžu sa potrebovať aj noviny alebo jakýkoľvek iný papier. O tom, aby zo stromčekov aj hniezda húseníc cez zimu obrali, ani spomienky nerobím! Naši samopašní chlapčiská kazia hniezda vtákov, ale hniezda húseníc na stromoch nechávajú! A ešte by nedbali zo stromov brať úrodu!

Ovocinár.

Shromaždenia Katolíckej Ľudovej Jednoty.

Tu je čas, aby sme sa prebudili zo spánku. Na toto napomenutie Písma myslia zaiste veriaci, ktorí prítomne vydržiavajú shromaždenia Katolíckej Jednoty. Drahí bratia katolíci! Ku príchodu Pána pripravujeme sa tým v tomto svätom čase adventnom, že sa sdružíme v neodolateľnom tábore katolíckom, ako to najnovšie urobili horliví veriaci nasledujúcich obcí:

Vígvar (nitr. stol.) Zriedkavé shromaždenie Katolíckej Jednoty bolo v tejto obci 28. novembra. Ku shromaždeniu dostavili sa občania z Vígvaru, z Rakovicz a z Ľapkova. Nikodem *Steklács* miestny farár v húfnom počte shromaždených pozdravil s krásnou rečou a zahájil shromaždenie. Za ním tajomník Ján Bartos vysvetlil cieľ a organizáciu Jednoty. Shromaždenie zaklúčil farár Nikodem *Steklács*. Za členov dalo sa zapísať 182 veriacich.

Veľké Kostolany (nitr. stol.) Dňa 28. novembra popoludní o 3. hodine vydržiavané tu bolo veľké shromaždenie Katolíckej Jednoty. Občania z Veľkých Kostolán, zo Zakostolán, z Horných a Dolných Dubován a z Peťovej v krásnom počte sa dostavili na shromaždenie. Shromaždenie zahájil s peknou rečou farár *Franc Hoeníg*. Ján *Bartos* tajomník Jednoty, vysvetľoval cieľ a potrebu Jednoty. Rečnil o nepriateľoch katolíkov a poučil poslucháčov, že len s organizáciou Katolíckej Jednoty možno odpomôcť teraz panujúcim neblahým pomerom. Shromaždenie zaklúčil s krásnou rečou kaplán Matej Bucsek. Po shromaždení dalo sa hneď za členov 214 občanov zapísať. Za hlučných manifestácií poslali telegrafické pozdravenie na grófa Ferdinanda Zichyho.

POLITICKÉ CHYRY.

Čo nového v politike?

Každý musí uznať, že politické rozpoloženie u nás prítomne je veľmi choré. Lekárov by bolo dosť, povolaných a nepovolaných, stav však nášho chorého rozpoloženia politického neobracia sa k lepšiemu. Kríza politická ešte naporad trvá. Justhovci, Ladislav Lukács a ostatní liberáli kujú plány nad plány. Najnovšie ešte aj Stefan Tisza bol u jeho veličenstva kráľa na výsluchu. Spomínajú už aj grófa Khuen-Héderváryho, ba ešte aj darabonta Fehérváryho. Jeho veličenstvo kráľ ale ešte vždy čaká s rozhodnutím. Kresťanskí ľudáci ale v týchto rozorvaných časoch nech dobrý pozor dávajú po vidiekoch a nech tým pevnejšie držia sa našej nepoškvrnenej zástavy, bo medzi všetkými politickými stránkami za kresťanský ľud s úplnou oddanosťou a neústupne verne bojuje len kresťanská ľudová strana.

Luhaniny skalických novín.

Jeho eminencia Kardinál Knieža Primas Klaudius Vaszary nariaďuje v poslednom obežníku svojom, aby duchovní a veriaci ostrihomského arcibiskupstva podporovali noviny a spisy v katolíckom duchu písané. Jeho eminencia odporúča medzi iným aj Spolok sv. Adalberta. Skalické noviny ale, ktoré opovažujú sa o sebe písať, že sú katolícke, ba aby katolícky ľud zaslepovali, ešte aj sväté evanjelia uverejňujú, neslýchanou nestydatosťou napádajú jeho eminenciu a brýzgajú na celú cirkevnú správu ostrihomského arcibiskupstva. Dôvodov k neokrúchaným jejich nápadom nemajú, teda zas len cigánia. Von preto z každej kresťanskej rodiny s týmto cigánskym plátkom!

RAKUSKO.

Po dlhej prestávke rakúsky ríšsky snem opäť zasadol. Prvé zasadnutia boli síce dosť hlučné, ale na všetkých stranách pozorovať istú vôľu, aby spor, ktorý už od časov trvá medzi Čechmi a Nemcami, bol jakosi utišený. Týmto cieľom prijal rakúsky ríšsky snem súrny návrh, aby vyslaný bol 52 členov počítajúci výbor, ktorého úlohou je, aby preskúmal národnostné pomery v jednotlivých krajinách a o tri mesiace aby podal svoje návrhy ríšskemu snemu.

Predbežne bola by teda odstránená aj v Rakúsku panujúca kríza. Parlamentarizmus ale a vôbec ústavný život trpí tam na smrteľnú nemoc od tých čias, odkedy v spravovaní verejných záležitostí ríše rakúskej národnostná otázka vývodí. Lebo čím viac sa podarí uspokojiť jednu stránku, druhá sa cíti byť viac oškodená. A

spor sa opäť obnoví. Týmto neprajným pomerom nebolo odpomožené ani radikálnou volebnou reformou; na základe všeobecného volebného práva vyvolený parlament je ešte menej schopný ku práci, než bol na starom základe sostavený rajehsrát. Rakúske vlády už od dlhých časov sledujú tú taktiku, že keď sa im niektorá strana stala nepríležitosťou, postaví proti nej druhú a kým sa obe strany rujú, vláda na základe 14. § u vládari ďalej. Jestli vláda konečne ztratila dôveru i u tej i u inej strany, cisár prijme demissiu vlády, vymenuje úradnícke ministerium, ktoré sa o parlament vôbec nestará. Takto dominuje zahalený absolutizmus v Rakúsku. Pri tom nevyhrá ani jedna, ani druhá strana ničoho, nespokojnosť ale stále vzrastá a nielen politické, lež aj hospodárske pomery sa stále zhoršujú. A štát, ktorý má vyvinutý priemysel, ktorý stále kráčal, ba pomerne rýchle kráčal na ceste hospodárskeho vývinu, štát, ktorý sa za dlhý rad rokov v hmotnom ohlade ustavične vzdával: teraz zápasí s peňažnými nesnádzami, hrozi mu finančná kríza.

Z CUDZOZEMSKA.

Nápadná návšteva. Bulharský kráľ 25. novembra popoludní zavítal do Belehradu. O tejto návšteve sa už dávno hovorilo. Ale návšteva trvala za krátky čas — jako v srbských vládnych kruhoch hovoria — nemala úradný ráz. V Zimúne, kam kráľ Ferdinand s riadnym rýchlikom prišiel z Budapešti, sostavili osobitý vlak ktorý kráľa zaviezol do Belehradu. Kráľovi prišli v ústrety do Zimúnu belehradský vyslanec bulharský a vojenský attasé. Zo strany Srbska nikto neprišiel kráľovi v ústrety. Na belehradskej železničnej stanici víťali kráľa Ferdinanda kráľ Peter, dedič trónu, ministri Pašič a Milanovič. Privítanie bolo veľmi srdečné. Kráľ Peter bozkal kráľa Ferdinanda, ktorý podal ruku dedičovi trónu Alexandrovi a ministrom. Po predstavení sprievodov na otvorenom koči zaviezli sa do konaku. Kráľa Ferdinanda obecnosť srdečne víťalo. Kráľ Ferdinand prijal na výsluchu ministerpredsedu Pašiča a potom sa shováral s kráľom Petrom v prítomnosti zahraničného ministra Milanoviča a večer o 7. hodine odcestoval do Sofie. Netreba ani spomenúť, že o návšteve kráľa Ferdinanda v Belehrade žive rozprávajú, zvlášte o tom, že návštevu tajili, udajne preto, lebo sa vraj báli útoku anarchohistov. Bárs úradne prízvukujú, že návšteva bola len súkromného rázu, isté je, že bola reč aj o politike. Chystá sa vraj bulharsko-srbsko-černo-horská aliancia, no či z toho bude čo, to závisí od Rakúsko-Uhorska a od Turecka. Lebo aliancia južnoslovanských krajín na Balkáne je dávnou myšlienkou Ruska, bárs utvorenie takejto aliancie je takmer nemožné, predsa, jestli by sa uskutočnila, mohla by veľa zmätku zapríčiniť.

Vojna Španielov s Kabyľmi. O španielskom vojsku, ktoré bojuje v Marokku proti Kabyľom, už tak

dávno neprišiel žiadon chýr, že sa už mohlo myslieť, že vojna Španielov v Marokku sa skončila bez toho, že by vlastný cieľ: zaujatie baňského okolia, bol sa docielil. Teraz však vysvitlo, že španielska, 60.000 hláv počítajúca armáda len pre zlé počasie odpočívala. Ako už telegrammy oznámily, operácie vojska sa znovu započaly a teraz Španieli nebudú odpočívať do tých čias, kým nezaujmu vrškovatý kraj okolo Zeluanu, kde sú bohaté bane na olovo a na železo.

Z Melilly úradne oznamujú, že španielske čaty bez odporu zaujaly vrch Atlanten na území kmenu Beni-Tuifror.

Titulárni katolíci.

Napísal: *Ján Horváth*, kaplán vystrkovszky.

Či sú aj takýto? No, a že či! Však na tomto hrbatom svete mnohí len titule vyhľadávajú a čím viac titulov majú, tým sú blaženejší. A preto, jakoby neboli titulárni katolíci?! V matrike sú zaznačení, a preto majú právo, aby sa pri popise ľudu tiež za «katolíkov» dali zapísať. Ináč by si sa azda aj zapríisahal, že sú to židáci. Ó! ale oni sa hlasno hlásia k náboženstvu katolíckemu: no ale, aby oni podľa jeho zásad i žili a vieru svoju prejavovali i vo verejnom živote: to už nie.

Sedím v mojej izbičke pri stoliku. Zrazu klope mi voľakto na dvere.

— Volno! — kričím.

S tým sa otvorí dvere a vstúpi dnu ale tridsaťročný známy pán.

— Moja ucta! — pozdraví ma.

— Na veky amen! — odpovedám ja.

Môj milý pánko zarazene pozrel na mňa, jakoby mi chcel dať poučenie, že či som ja natoľko zaostalý, že neviem, že už vyšlo z módy pozdravovať slovami: «Pochválen buď Pán Ježiš Kristus!» Vyčítal som mu to z očí.

— Odpusťte, velebný pane, že som vás nepozdravil s kresťanským pozdravom, ale ja to nepovažujem za dobre, aby katolíci ustavične nosili v ustách tie slová. A ešte k tomu jaký sú mnohí kresťania! Vrhnu sa v kostole na zem a takrečeno oblizujú sochy svätých; načo to darobné pretvarovanie?

— Tak? Tak milý pane môj? To je darobné pretvarovanie pozdraviť jedon druhého: Pochválen buď Pán Ježiš Kristus?» A keď sa vy stretnete so slečinkou už z daleka sa jej klaňáte, jako ani Pánu Bohu; tak, že vám frakk odletuje na obidve strany a storázy vyslovíte «kistihand», «ruky boskávam»? To není da-

robné pretvarovanie? To neni komédia? Ano, to dľa vašeho smýšľania znamená «oblizovať nohy svätých, keď kresťan uctive pobozká nohy ukrižovaného Spasiteľa, ale to neni nič, keď vy svetárski panáci vyjavujete lásku slečinke, vyvolenej to srdca vášho, padáte pred ňou na kolena a hovorievate:

— Slečinko! Milujem vás vrúcnejšie, jak všetko na svete...

— Velebný pane, neráňte sa k hnevu pohnúť, nechcel som vás uraziť, však aj ja som dobrý katolík, ale v takýchto pobočných veciach nenachádzam obľubu.

— Veľmi sa radujem, že sa stretám s takým dobrým katolíkom. Ale predsa, v čom pozostáva to vaše dobré katolíctvo?

— V čom? Nuž v tom, že keď je čas k jedeniu: jiem; keď sa treba modliť: modlím sa; a keď sa treba zabaviť: zabavím sa. Čo je na tom? A keď takto prekonám deň, spokojne skloním hlavu na odpočinok a sladko spím, lebo myslím, že všetko som dobre prekonal. Deň sa jednako minie za dňom a každý deň takýmto programom sa dokoná.

— Tak? A nenájde sa azda dajaký deň, ktorý by výnimku učinil v tomto programme? Ku príkladu nedela, sviatok?

— Ó— Ó— Ó! Velebný pane, ráčite špásovať so mnou?

— Na žiadny spôsob! Len som všetečný, že jako dobrý katolík akože zasväťte tú nedelu, alebo sviatok?

— Jako? Veľmi zodpovedno. Jak ma ráčite poznať, som výborný remeselník a veľký obchod vediem. Čo sa nemôže dokonáť v sobotu, to dokonám v nedelu dopoludňa a celé odpoľudnie je slobodné k odpočinku. Moja pani navari dobrého obeda, lebo hádam len uznáte, že aj toto patrí ku zasväteniu nedele, aby človek v nedelu lepšieho si zapapal, jako inokedy. Potom po obede si človek odpočine, jako to Pán Boh ustanovil, keď aj On v siedmy deň prestal pracovať.

— Toto je veru pekné zasvätenie nedele. Ej, ej! Veľmi čudno rozumiete zákon boží o zasvätení nediel, sviatkov. A do kostola na svätú omšu nič?

— Velebný pane, keď to akurát veľmi zle vyzerá s tou svätou omšou. Prečo sa vydržiava práve ráno? Lepšie by to bolo odpoľudňa. Odpoľudňa síce tiež dobre padne človekovi, keď sa trochu môže prechádzať v tej zelenej, krásnej prírode.

— Teda takto myslíte zasvätiť nedelu? No já vás môžem ubezpečiť, že Pán boh nemôže byť spokojný s takýmto zasvätením nedele.

— Že nie? Velebný pane, veď Pánbožko je dobrý, hľadá On len na dobrý úmysel a tento dobrý úmysel nachádza sa u nás.

— Pane môj, aj peklo je vydláždzené s dobrými úmyslami. Pán Boh neni spokojný len s dobrým úmyslom, On žiada aj dobré skutky. Oprobujte len sa podívať na ten dobrý obed, čo vám pani vaša pristrojí, či budete nasýtený?

— Ach! Veď ja nezostanem jedine pri úmysloch;

veď ja kedy-tedy idem i na svätú omšu. Takto ku príkladu na vianoce, na veľkú noc a čo musím uznať: aj vtedy, keď ma žena vyháňa. Čo mám robiť, nuž idem, aby nebol krik a zvada. Vyprovadím ženu až k dverám kostola a tam si odbavím pobožnosť svoju.

— No pane môj, vy nie pre Boha idete na tú svätú omšu, ale pre ľudí. Vás také pohnútky vedú, jako tých dvoranínov kráľa francúzskeho. Ludvik XVI., francúzsky kráľ, začudoval sa ráz veľmi, keď prijdúc do kostola, nenašiel tam ani jedného z dvoranínov. Po službách božích pátral po príčine a dvorný maršal mu oznámil, že on rozniesol chýr, že kráľ dnes nepôjde do kostola. To učinil vraj preto, aby sa presvedčil o tom, ktorí z dvoranínov chodia do kostola Pánu Bohu k vôli a ktorí len k vôli kroľa. Tak sa to stáva i s vami, milý pane môj.

— No, velebný pane, uznám to, že mnohorázy toto ma vede do chrámu božieho; no, ale keď... keď tam býva obyčajne aj kázeň; kto by to všetko počúval, veď kázeň je potrebná len ľudu...

— Tak? Teda kázeň vám nenie potrebná? Len ľudu? A komu sa káže slovo božie? Či nie veriacim? A jestli veriacim: či medzi veriacich patrí len roľnícky ľud a nie aj remeselníci, mešťania a páni? Žiaľbohu! Za našich časov sa veľmi začína vyplňovať proroctvo Kristovo, keď predpovedal: «Že evanjelium sa ohlasuje len chudobným.» Bohatí a takzvaní «osvietení», «učení», medzi ktorých sa i vy rátate: tí sa ľahkomyselne odstraňujú od slyšania slova božieho. Či kňaz vo svojom mene káže? Nie; lež v mene božom. A preto, kto sa postí, ku svätej spovedi pristupuje, svätú omšu slyší: ten neplní vôľu kňaza, lež plní — zákon boží! Ale to takzvaní «mudrandskí» katolíci nevedia; tým menej, že by oni omšu svätú slyšali, postili, spovedali sa...

— Už sme sa velebný pane, veľmi hlboko pustili do hádky, radšej ustúpim, porúčam sa a idem.

— Ó nie! Len ráčte zostať! Dobre vám bude veď, že v čom pozostáva to «dobré katolíctvo». Predpísané zákony božie zachovávať: to je dobrý katolík; a nie ten tlachač, ktorý bubnuje do sveta, že je taký a taký dobrý katolík a na cirkev nič nedá, pri spovedi nevidno ho nikdy...

— S dovolením, velebný pane, ale ja si myslím, že nemôžeme povedať, že by to bol zlý katolík, ktorý sa neide spovedať. Jednomu predsa už vyššie školy študujúcemu človekovi to nepatrí, aby sa on spovedal, aby si on klakol pri spovednici a povedal: «Ja ponížený hriešnik...»

— To je najmenšia vec. Keď ľazko padá povedať: «Já ubohý ponížený hriešnik», no, vtedy môže povedať: «ja nafúkaný, nadutý hriešnik». To je už celkom iná reč! Teda takým dobrým katolíkom nepatrí sa spovedať? Čo je to za dobrého katolíka, ktorý nezná «Verím Boha» a jestli ho zná, vtedy nachádza pri konci tieto slová: «Verím hriechov odpustenie» a keď toto verí zdravý rozum nezakazuje, či tak zvanému dobrému katolíkovi nepadne dobre, keď počuje, že mu Boh od-

25-ročné jubileum biskupské sláviaci Pápež Pius X.

púšťa jeho hriechy? No a Ježiš Kristus, jakožto podmienku odpustenia hriechov naznačil svätú spoveď, kde jedine sa môže veriaci katolík očistiť od svojich hriechov.

— Včul uznávam už všetko to za pravdu, velebný pane. Ale Božičku môj, z čoho bych sa mal ku príkladu ja spovedať? Nezabil som nikoho, neokradnul som nikoho...

— Hopp! Postojte trochu pane môj! Nemáte sa z čoho spovedať? Ozaj? Viete sa rozpamätať na ten náš rozhovor, ktorý sme viedli vo vystrkovskom háji, na Terekvici?

— Áno, spamätám sa.

— Vtedy je dobre. Tak teda sa rozpamätate: čo ste mi vyprával z vašeho života; jako ste svojho majstra klamal a hneval, jako ste toho úbohého a nevinného učňa trýznil a pár razy až do polo mrtvého ubil? Kolikoráz ste vyhľadával nedovolené miesta? Nepokračujem ďalej pane môj. Vidím na vašej tvári, že vás to pohlo. Teda nezabil som nikoho, neoklamal som nikoho? atď.? Áno, nenašiel ste u seba žiadny hriech, lebo ste ho nehladal. Kto hľadá ten najde...

— Dobre teda, vyspovedám sa, ale to nemusí byť hned. Vďaka na smrteľnej posteli bude dosť času...

— Bratku môj milý, toto je zas divné smýšľanie. Ste istý, že na smrteľnej posteli zomrete? A či bude tak spokojná vaša smrť, že budete moč úprimne, smeriť sa s Bohom? Ej, ej! Obyčajne to veľmi ťažko ide s tou spoveďou na smrteľnej posteli. Pamäť, rozum zoslabuje, strach a hrúza nastupuje a milosť božia neúčinkuje tak, jako mnohorázy v živote. A naposledy tá istá cirkev katalická prikazuje, aby každý kresťan-katolík každoročne aspon jedonkrát sa vyspovedal, aby mohol trochu spokojnejším svedomím vstúpiť pred súdnu stolicu božiu, jestli ho Pán náhle povolá.

— Ale velebný pane, voľačo sa chcem ešte opýtať.

— Len von s tým; radostne vám všetko vysvetlím.

— Velebný pane! Ku svätej spovedi napomína tá cirkev katalická, ktorá rozkazuje i pôst. Ale prosím: či to nenie všetko jedno, či ja v piatok mäso jiem, alebo či vajco, alebo mlieko požívam. A potom pane, veľká vec je v dome žena: čo tá navarí, to sa musí zest...

— Tak teda? Ja som to dovčulku ešte ani nevedel, že vo vašom dome žena je pánom. Ja to tak viem, že pánom v dome má byť muž, čo ten rozkáže, to sa stane. Ale túto vyhovorku ani sám neuveríte, lebo ste presvedčený, že vaša panička skorej je hotová v piatok pôstne jedlo variť, jak naopak. To i vy uznáte a preto sa usmievate pod fúzami. Čo ale sa toho týka, čo záleží na tom, či mäso alebo vajco, mlieko požívame v piatok, na tom, je pravda, nezáleží nič; ale ano, mnoho záleží na **poslušnosti k Cirkve katalickej**. Cirkev katalická nám to predpisuje a preto to zadržíme, lebo to Duchom svätým vedená cirkev nám predkladá a to nám musí byť užitočné a dobré. Tak veru pane môj.

Na toto milý pán majster podal mi ruku a pravil:

— Velebný pán kaplán, dnes som počul také veci ktoré nezabudnem nikdy a budem nad nimi dlho rozmýšľať. Medzi vyprávkou ale zabudol som na cieľ mojho príchodu. Synček sa mi narodil; budte tak laskavý a pokrstite mi ho zajtra popoludni.

— Prosím, veľmi vďačne.

— Teda «Pochválen buď Pán Ježiš Kristus», velebný pán kaplán, s týmto napravujem to, čo som chybil pri mojom príchode a jestli dovolíte, i po druhý raz prídem na taký užitočný diškurs, aby ten môj synček nebol len «zamatikovaný» katolík, aby tomu krásnemu menu aj skutkami sodpovedal. A aj v tom budem prosím o vaše laskavé poučenie.

— Prosím, nabudúce bárstedy veľmi vďačne poslúžim vam s tým liekom.

S týmto odišiel pán majster. Škoda ho; je on ináč pravdumilujúci človek; no ale, keď ho tie zásady svet-ské natoľko omámily a presvedčily, že navzdor takého smýšľania a účinkovania predsa je on len «dobrým katolíkom». No a koľko je takýchto katolíkov! Ja ich veru len titulárnymi katolíkmi menujem.

Milý čitateľu! Oprobuju zafarbiť na bielo murína, ten veru vždy zostane čiernym. Neďaleko Vystrkova máme jedon vrch a volá sa «Terekvica». Uver mi bratku môj, tato Terekvica skorej bude váľať škobr-tence, jako by si mohol naviesť tých titulárnych katolíkov, aby sa zaujímali za tie veci, ktoré sa týkajú života večného. V náboženstve sa poučiť? Podľa neho účinkovať? Kto to slýchal? Ci táto hriešna nevedomosť do pekla vedie alebo nie: o to sa mnoho nestarajú. Naposledy aj to povedajú, že neni pekla. Či ale s týmto tajením uhasí sa i ten pekefný oheň? Nemyslím!...

Veď oni aj čítajú, jakožeby nečítali. A k tomu veľmi zaujímavé veci. Ktože by nečítal o «zelenej svini» alebo o «Brunclíkovi», veď toto sú krásne historie. No ale o náboženských veciach sa poučiť: to je ku zunovaniu. Titulárni katolíci ale aj veria a k tomu ešte veľa. Tak ku príkladu znajú a veria všetky paragrafy a zákony egyptského snára. A verí? Ó, uveria oni, že je Boh v troch osobách, keď je treba aj v desiatich, aby ale dľa tejto viery žili, tomu nechcejú porozumeť.

Dvaja kamarádi stretli sa raz na ulici. Dali sa oni do rozhovru.

— Bratku môj milý, nemôžem si už nijako pomôcť: musím lumpovať. Moje decko núti ma k tomu.

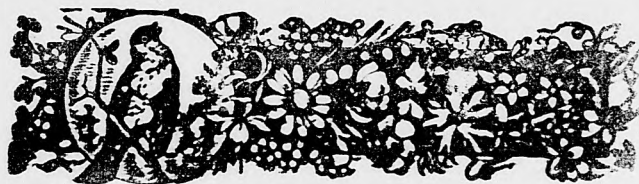
— Ale čo len nepovieš — hovorí ten druhý.

— Tak veru bratku môj milý. Zaumienil som si totižto, že prestanem lumpovať. Večer o osmej hodine už som ti aj bol doma. Ale len si pomysli, to moje decko celú noc vrešalo a na mňa sa vždy pozeralo. Myslelo si dozaista, že sa mi dajaké nešťastie prihodilo, preto som prišiel tak zavčasu domov. Teda, aby ch neukrátil mojho synka v jeho spánku, musím pokračovať v mojom lumpovaní.

— Hú! bratku, to je ešte nič neni — hovorí druhý kamarád. — Jako som ale ja pochodil?! Ja som sa dovčulku len na usvite zatúlal domov, keď už kohút kikyrikal. Toď nedávno večer ale podkurážený spadol som na zem tak, že ma kamarádi v plachte zanesli domov. A prosím fa, čo sa len stalo? Ten huncutský kohút, jako ma zazrel, myslel si, že je už ráno a začal kikyrikaf!

Milý čitateľu mój! Takto kikyrika aj svet na pravého katolíka, keď on dľa svojej povinnosti sa poučuje v náboženstve svojom a ešte viac kikyrika, jestli kto podľa toho učenia horlivý kresťanský život vedie. Vtedy je kikyrikania a detského plaču až hrúza! A titulárni katolíci naľakajú sa takého křiku, padnú na brucho pred ľuďmi, aby si svet nemyslel, že sú oni dajakí zafatí a fanatickí katolíci. Oni chcujú byť «moderní» a so svetom žijú, aby si zaslúžili to lichotivé meno: «osvietení katolíci».

No, ja veru ďakujem za takúto osvietenosť alebo učenosť. Preto nebudem počúvať a opovrhnem plač detský a kikyrikanie svetárov, oblúbim si hlas Kristov s tým, že učenie jeho svedomite nasledovať a dľa neho riadiť budem moje skutky kresťanské.

CHYRNIK.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie z príležitosti 25 ročného biskupského jubileuma svätého Otca, rímskeho Pápeža Piusa X., 21. novembra v sídelnom chráme svojom slúžil slávnostnú sv. omšu za prítomnosti početného obecenstva. Na katolícku školu obce Láska v stolici šárišskej veľkodušne darovali: osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie 100, Géza Zsebránszky 4 kor. — V tichosti, lež blahonosne pracuje spolok Katolícky Patronáž pod správou horlivej Panej Marie Otresovszky. V tomto spolku je posiaľ 133 ochránených, z ktorých 122 je rímsko-katolíckeho, 10 grécko-katolíckeho náboženstva a 1 evanjelického vierovyznania. Z ochránených 18 patrí služobníckym a 34 robotníckym rodinám. Dievčence vyučujú panie počtom 11 a dvaja katecheti pod dozorom patronáže. Dozorstvu patronáže podriadená je aj útulňa, totiž dom sv. Jozefa, kde 26 žiakov teplý obed dostáva. Najšlechetnej ale účinkujú tieto panie, keď upadlé ženské vo väzeniach navštevujú a u patričnej vrchnosti sa o ne zaujmajú. To sú opravdu pekné skutky kresťanského milosrdenstva.

Dačo z cirkevnej štatistiky. Na celom svete je 1500 millionov ľudí. Z tých je 400 millionov katolíkov, medzi ktorými 360 tisíc kňazov účinkuje. Z kňazov

padne na celú Európú 300 tisíc a na ostatné štyri čiastky sveta len 60 tisíc. Žatva je tedy veľká, robotníkov ale ešte vše málo. Prosme Boha, aby dal cirkve svojej dostatočných a hodných kňazov.

Prefajčené milliony. V našej krajine sa až do konca júla 17 tisíc 752 kilov snuhtabaku, 369 tisíc 863 kilov fajkového dohánú, 317 millionov 731 tisíc 28 kusov cigarov a 1233 tisíc millionov 95 tisíc 598 cigaretlov minulo; za tých sedem mesiacov u nás spolu 76 millionov 418 tisíc 153 korún púšťalo sa márne do povetria. Kolko chleba a mäsa by sa za tie ohromné peniaze bolo mohlo kúpiť.

Chýry zo Spiša. Starovesský sudca Geyza Németh je na svoju vlastnú prosbu do obce Szobráncz (stolica Ung) preložený, na jeho miesto príde zase tamjší okresný podsudca Ákos Kalmár. — V Toporci dňa 19. novembra večer 17 plných stodol zhorelo. Škoda obnáša 40 tisíc korún. Oheň zapríčinil jeden deväťročný chlapec, ktorý v jednej stodole cigaretle fajčil. Prispejme ubohým pohorelcom k pomoci! — Na uprázdnenú r. k. učiteľskú stanicu v Podhradí vyvolili Juliusa Keresztesa. — Viktor Horváth opát-kanonik daroval spolku katolíckej tlače 50 korún a jednému budapeštianskemu katolícku mládež vychovávajúcemu ústavu tiež 50 korún. — V starolubovenských lesoch zastrelili dňa 17. novembra zase jedného jeleňa. — V Poprade sa dňa 15. novembra v noci Štefan Csibulyák následkom uhlíkatého plynu udusil; jeho manželku sa lekárskou pomocou ešte pošťastilo ratovať. Dajme pozor, aby sme rúru privčas nezamkali. — Karol Pollagh r. k. farár vo Felkej, o ktorom v 47-om čísle Kresťana bola reč má už 93 rokov a slávil 70-ročné kňazské jubileum. — Na prosbu jeho excellencie nášho osvieteného pána biskupa dra Alexandra Párvyho zariadil minister orby Darányi v tohoročnom novembri a decembri v Harihovcách, v Kubachu, v Hanušovcých, v Nedeci a v Richvalde šesťtýždňový košíkársky naukobeh, v januári, vo februári a v marci zariadí zase taký trimesačný naukobeh vo Veľkej Lomnici, v Hrušove, v Šlatvine, v Biacovcých a v Lehnici. Ľudia môžu byť veru povďační pánu biskupovi za tú jeho otcovskú starostlivosť! Bratia milí, navštevujte v čo väčšom počte ten naukobeh, bude vám to k veľkému osudu! — Rozpočet mesta novej Vsi (Igló) na rok 1910 je nasledujúci: príjmov má byť 713 tisíc 625 korún, výdavkov ale 706 tisíc 186 korún 67 halierov, zvyšok teda 7438 korún, 33 halierov. — Minulého týždňa napadlo v Magure toľko sňahu, že premávka bola veľmi ťažká, ba na niektorých miestach takrečeno nemožná. Jednú noc zase tak veľký víchor zúril, že viac sto smrekov s koreňami vytrhol.

Stavba Sibírskej železnice. Ruská vláda je na tom, aby uzavrela smluvu s jedným veľkým americkým syndikátom, ktorý by na celej čiare sibírskej železnice vystavil druhý pár koľajníc. Stavba táto by stála veľa sto millionov. Už bývalý predseda Spojených Štátov severo-amerických Roosevelt svojho času celý svoj vplyv bol vynaložil na to, aby tento ruský podnik Ame-

rikánom zabezpečil. Dvaja povereníci syndikátu sú už v Európe a čakajú zpravu, že kedy príde cár z Livadie do Petrohradu, lebo vtedy odcestujú do hlavného mesta Ruska, aby uzavreli smluvu. Dôverníkom cára bude jeden ruský merník, ktorý cárovi s časom na čas bude podávať zprávy, že nakoľko už pokročili v práci. Nedávna cesta ruského finančného ministra Kokovceva na Ďalekom Východe tiež súvisela s týmto plánom, ktorému pripisujú veľkú významnosť, lebo jestli sa plán uskutoční, z čiastky odstráni aj finančnú krízu v Rusku.

Krádež v Čenstochove. Z Lvova sdelujú, že tam zatkli jedného kupeckého udajne zo Stanislavy pochádzajúceho agenta, istého Zauderera, lebo v mincovni chcel dať puncirovať viac veľkých kusov zlata, veľa starých hodín a perlami, diamantmi a šmaragdami vyladených zlatých prsteňov. Ponevác nevedel dokázať, že ako sa dostal ku týmto pokladom a ponevác našli uňho ešte veľa mimoriadne veľkých perál, vyskytlo sa podozrenie, že tieto drahocennosti pochádzajú z čenstochovského kláštora. Policia o zatknutí agenta čenstochovskej vrchnosti telegraficne upovedomila.

Úver v kréme. Minister vnútorných záležitostí ohľadom kreditu v kréme vyniesol zásadné uzavrätie. Vyriekol totižto, že ten krémár, ktorý dáva na úver nápoje a za to si podrží záloh, v smysle 26. §-u XXVI. zák. čl. z roku 1883. nemôže byť trestaný.

Mimoriadna svadba. V obci Eöcsény (Tolna stol.) sa nedávno na jednej svadbe 204 párov hydiny, 310 kilov hovädzieho mäsa, 70 chlebov, 2000 litrov vína 500 flášiek sodovej vody a zo troch metrických centov múky zhotoveného pečiva minulo. To veselie držal tamjší bohatý gazda Štefan Hevardi-Széki svojej dcere

DOPISY.

Horno Štepanovo (Orav. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohoto dopisu v našom milom «Krešťane».

Kde len človek príde do nejakej gazdovskej spoločnosti, všade slyší tie slová: «Tá naša Orava je veľmi chudobná, človek pracuje od rána do večera, ako hovädó, a nemá čo vložiť do úst.» To je pravda, ale, moji milí gazdovia, kto je tomu na príčine? Naši orav-

skí gazdovia trpia na tú veľkú chorobu, že nechcú robiť bez potúzenia. V terajšom čase robotníka veľmi ťažko dostať. Keď ho ale dostaneš, drž ho, aby ti neutiekol! Každú vôľu mu vyplň! Ináč je zle s tebou. Hlavná vec je, aby si mu na ráno, na predobed, na obed, popoludní, na olevrant a na večeru po pár pohárkov tej dobrej pálenečky doniesol. Bez tohoto ti robiť nebude. Čo by si mu aj iného nedal, len nech flaša bude vždy plná. Ku tomu ale mu aj dobre zaplať... Spýtal som sa raz jedného známeho človeka, či by nebolo lepšie, keby si miesto tej smradlavej pálenky mlieka alebo pohár vína vypil? Čo mi odpovedal na to? Čo mám z toho mlieka, alebo vína, to je len pre staré baby. Ale keď si ja vypijem jeden, dva, tri pohárky tej pravej nemortiky, to už pocítim, až mi oči škriky sypú!! Tu máš babo kropáč! Dost mi bolo toľko slyšať, ďalej som nič nevravel. Tak je to u nás! Celý týždeň robí a za každú hodinu sa potúzuje s tou dobrotou... Chudiak najímateľ ale čo má robiť? Musí mu dať tej pekelnej dobroty, ba mu ešte viacej dá, ako si jej žiada, len aby aj druhý raz prišiel k nemu robiť... Príde ale nedela... Čo robí vtedy? Akonáhle vstane ráno, uteká do krémy, lebo vraj včera viacej vypil, ako bolo treba, nuž ho od toho veľmi smädí. Ide si ten smäd trochu zahasíť. A hasí si ho s dvoma tromi decíkami. Čas sa pomaly miňa. Zdalo by sa už aj do kostola ísť. Ejh! — myslí si — veď Pán Boh je dobrý. Dokiaľ zajdem domov a sa preoblečiem, bude aj dvanásť hodín. Radšej zostanem tu a potúžim sa ešte trochu. Veď Pán Boh je dobrý, čo aj do kostola nepôjdem, to nič zato. Pán Boh mi to prepáči... A zostane aj naďalej v kréme. Po troška sa potúzuje, dokiaľ sa neopije. Potom ale ide domov, veď je už čas. Cez celý týždeň potúžoval sa s tou dobrotou, a čo pár šestákov zarobil, odniesol ich krémárovi v nedeľu, lebo vraj: načo ich budem pri sebe držať, ešte ma dakto zabije, radšej ich prepijem...

No a teraz, moji milí gazdovia, povedzte mi, prečo je naša Orava tak chudobná??

Úprimný priateľ ľudu.

* * *

Bánovce (Trenč. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto môjho dopisu v našom milom «Krešťane».

Bánovský katolícky tovaryšský spolok 21. novembra zariadil divadelné predstavenie, ktoré sa výborne podarilo. Herci veľmi pekne hrali tak v maďarskom, jako i v slovenskom kuse. Jozef *Tegelhoff* tak verne predniesol svoju úlohu, že sa človek od smiechu až za brucho chytal. I ostatní krásne hrali, menovite: Štefan *Popelis*, Alois *Nemlaha*, Jozef *Sztránszky*, Anton *Korbela*, Anton

Dobré chutnanie!

Zdravý žalúdok si zachováme, netrápia nás tlačené, bolenie žalúdka odkedy potrebujeme Feller rebarbara Elsa-pilulky k prehnaniam. Všetci to hovoria, čo ich raz upotrebia. Mprobujte to aj vy, bo tieto pilulky riadia stolicu a napomáhajú trávenie. 6 škatuliek franko 4 koruny. Lekárnik Feller Štubica, Kostolná-úľca číslo 18. (Záhrebská stol.)

Kossó, Ján Dilla, Ján Minárik, Anton Tománek a ostatní.

Z tej príležitosti nadplatili: osvietený pán biskup gróf Vilhelm Batthyány 10 kor., Jozef Mihálik 10 kor., Štefan Jancovics 4 kor., Ján Kapsz, Jozef Belák 3—3 K, Julius Tóth, Koloman Részner, Pavel Minárik, Ádam Pelikán, Ádalbert Wránovics, dr Štefan Löffler, Ádalbert Latkóczy 2—2 koruny.

Týmto a ostatným dobrodincom Pán Boh mnohonásobne zaplať!

Prítomný.

***

Alsó Lapos (Spiš. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Kreštane».

Nižnolapánska katolícka Jednota 14. novembra vydržovala valné shromaždenie za prítomnosti početných členov a aj iných, ktorí sa posiaľ ku našej Jednote ešte neprihlásili, onedlho to ale zaiste urobia. Shromaždenie náš miestny správca zahájil naším premilým pozdravom kresťansko-katolíckym. Spomenul potom tie vztekľé nápady, akým katolícka cirkev zo stránky freimaurerov a iných neznabohov vystavená je u nás, vo Francúzsku a Španielsku a po celom svete. Vyzdvihol nadovšetko, ako tito bezbožníci napádajú našich katolíckych vodcov, záhubné zásady svoje rozširujú už aj vo vrstvách Iudu, aby tento do stoličných a obecných výborov volil si dľa jejich chuti ľudí bez viery. Zriedkavou výrečnosťou náš miestny správca konečne dokázal, ako terajší odpadlíci od Boha a pravej viery nielen celú verejnú správu chcejú si podmániť, lež verejne a odvážlive už aj na tom pracujú, aby všetky ľudové školy dostali do svojej moci a týmto spôsobom nž aj v útlych srdciach našich detí utlačili každý cit náboženský. Valné shromaždenie našej katolíckej Jednoty s úžasom nad týmto zkazonosným účinkovaním bezbožníkov uzavrelo jednohlasne:

1. že katolícky ráz (karakter) svojej katolíckej školy a s celou možnou silou obráni a nedopustí, aby výchova mládeže dostala sa kedy do rúk neznabohov. S hlučným oduševnením všetkých prítomných uzavrelo ďalej:

2. že pri všetkých voľbách, teda krajinských, stoličných a obecných hlasovať budeme, votum naše dáme len takým mužom, ktorí nás nepodvratne o tom ubez-

pečia, že kresťanské zásady, našu katolícku cirkev a vieru za každej príležitosti odhodlane a zmužile budú nielen zastávať, lež aj vyznávať, ktorí teda presvedčenia sú čisto katolíckeho,

3. že proti zneuctenia nediel a sviatkov, každý úd Jednoty, keď sa o tom dozvie už či pri shromaždení alebo v iný príhodný čas, slovo svoje pozdvihne a na tom pracovať bude, aby katolíci vašej obce netrpeli zlostné alebo ľahkomyselné zneuctenie príkazov božích šom kraji sme všetci katolíci.

4. že návrh nedávno vydrživanej jasennej kongregácie dekanátskeho okresu starovesského poťažne prosby o zatvorenie krčiem v nedeľu a vo sviatok osvojuje si aj naša Jednota a na slúžnovský úrad nášho okresu podobne zadá prosbu, aby, ako sa to už na viacej miestach stalo, aj náš slúžnovský úrad prisne nariadil, aby v našich obciach v nedeľu a vo sviatky krčmy zatvorené boli.

Ponevác ale my sami málo môžeme, o podporu nášho uzavretia obraciame sa na naše susedné Jednoty. Z príležitosti 80. výročitého dňa narodenín neohrozeného bojovníka za cirkev, vieru a práva katolíckeho Iudu grófa Ferdinanda Zichyho, oslavovanému jubilantovi vyslovili sme hold hlbokkej úcty a nezvratnej oddanosti.

Naši hospodári ku koncu pretriasali otázku pestovania ovocných stromov a o rozumnejšom prevádzaní poľného [hospodárstva. Za tým, keď podotknuté bolo, aby hospodári všetkých synov svojich nie vždy len pri roľníctve držali, lež ktorí sú toho schopní, dávali ich aj na remeslo, valné shromaždenie zakľúčené bolo pri všestrannej oduševnenosti.

Prítomný.

Opätne radia všetkým, čo trpia na lámku, pákostínicu, lupanie, klanie, boľenie hlavy, zubov, nervov, klanie v boku, influenzu, slabosti a trasenie, aby sa liečili *Fellerovým Elza-Fluidom*. — Zarovnak podivným výsledkom upotrebit môžu *Fellerov Elza-Fluid* pri ranách popálením zapríčinených, pri horúčkach a slabosti zraku. — Tucat na prábu franko 5 korún. — *Fellerové Elsa-pilulky* proti boľeniu žalúdka, napínaniu k dáveniu-tvrdej stolici prevyšujú všetko očakávanie. Šesť skatuliiek franko 4 koruny. Pôvodné dostať len u V. Eugena Feller lekárnik Štubica. Kostolná ulica číslo 18. (Záhrebská stol.)

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provouzovanie parcellovaní a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Cieľ ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovaní (rozumie sa prácami právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý po stará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkám zodpovedne. Ku cieľom parcellovaní ústav ochotne povoluje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapešť, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody poluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovaní. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osobu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľ pozbavia sa všetkých starostí parcellovaní. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podľnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa poňúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnovenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Pri kúpe mydla pozorujeme na dve veci: na do-
brotu a váhu kusov. Najdrahšie mydlo na žiaden pád
není vždy najlepšie, zvlášte cudzozemské mydlá ku
praniu, pre vysoké ceny od dovozu, predávajú veľmi
draho, čo v žiadnom ohľade není oprávnené. Vždy
preto aj ostane v platnosti to staré porekadio, že naj-
lacnejšie mydlo je najdrahšie, bo dobre nečistí a škod-
livými súčiastkami hubí bielizeň.

Spisy redakcii zaslané.

«Nábožné vzdychy ku sv. Jozefovi» má nápis
tá modliaca knižka, ktorá teraz vyšla z pera dra Jozefa
Janda Cena skvostne viazaného výtisku 2 kor. Dostať
ju u dra Jozefa Janda v Nyitrapereszlény a u Juliusa
Platzko Nagytapolcsány. Meno pôvodcu je zárukou, že
tá knižka zasluži, aby si ju kúpil každý ctiteľ svätého
Jozefa.

Odkazy redakcie.

- F. K. K. List sme odovzdali.
J. K. K. Teraz zas len o pohovenie musíme pro-
siť. Len budúce, ale už istotne.
B. H. Nn. Po dlhom mlčaní zase sa jašia, kým ich
nekefnú z patričného miesta.
S. F. S. Obracajte sa okolo Jednoty.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 27. novembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*:
tisská K 28·85—29·90, stolnobelohradská K 28·70—29·70,
peštianska K 28·80—29·70, banátska K 28·95—29·80. —
Raž: prvotriedna K 19·70—20·00, druhotriedna K 19·50
do 19·60. — *Jačmeň*: prvotriedny K 14·75—14·95,
druhotriedny K 14·40—14·60. — *Proso*: K —.—
do —.—. — *Ovos*: prvotriedny K 15·70—16·00, druho-
trodny K 15·40—15·60. — *Kukurica*: K 14·80—15·00
Repica: K 26·25—27·30.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	22·20	21·80	21·40	21·00	20·60	20·10	19·10
č.		7	7½	8			
K		17·10	15·00	8·20			

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6·10, hrubé K 6·30.

Strova: fazuľa obyčajná biela K 22·00—22·50,
fazuľa strakavá K 16·00—.—. — **Hrach**: nelúpaný,
čistý K 29·00—32·00, lúpaný K 45·00—54·00. — **Šošo-**

vica: čistá K 25·00—36·00. — **Konopné semä**: K 18·00
do 19·00. — **Mak**: K 54·00—58·00. — **Rasca** (kmín):
Kor. 107·00—108·— Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 184·00—185·00,
vidiecka K 000·00—000·00.

Slanina: mestská 4-kusová K 159·00—160·00,
3-kusová K 162·00—163·00. vidiecka K —.—.— za
100 kilogr.

Datelinové semä: Červená datelina K —.—.—
—.—, lucerna jasnozrná K —.—.— za 100 kg.

Lekvár: srbský K 40—42, bosenský K 42·00—48·00
po 50 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 22·50—23·00, srb-
ské (100 kusové) K 22·50—23·00 po 50 kilogrammoch.

Spiritus: Rafinovaný odanový vo veľkom 176·00
do 176·50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom
jeden barill 48·00—49·00.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 35·50, fiumánsky
White-Star (***) K 29·20 za 100 kilogr. so sudom.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 6·50—7·00, žlté
K 6·80—6·80 za 100 kilov.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 82·00 do
82·50, kockový K 84·00—84·50, žltý K 82·00—82·50 za
100 kilogr.

Vajcia: prima uhorské K 96—100, od Tisy K 96—
98, sedmohradské K 92—94 jedna kystňa, obsahujúca
1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2·50—2·60, k vareniu K 1·60—2·00
syr 14—20 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy kŕmené K 1·44—1·50
kilogr.; kurenice k smaženiu a k pečeniu K 1·60—2·80,
sliepky na polievku K 3·30—4·30 za jeden pár.

**Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke
knihy a časopisy!!**

Upozornenie!

Prosím, nepýtajte u kupca jednoducho na krátko
„jeden pakel cigorie“, ale s označenou známkou

FRANCKOVU CIGORIU,

aby ste boli istá, že máte stálu, rovnú a najlepšiu
jakosť tejto cigórie. — Pozorujte pritom na ochrannú
známkou a náš podpis, lebo naše pakle napodobňujú
papierom podobnej farby.

Ochranná známka.

Jindřicha Francka synové

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hneď**

Beretvás-pastille

ktoré za desať minút zastavia najtuhšie
migrén-hlavy bolenie. — **Gena K 1.20.**
Lekármi odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni!

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest. Pri 3 škatulkách
zasielka franko..

Mhla, mrazy, zima vetry

najväčší nepriateli sú ľudského zdravia,
Najviacej chorôb a nedúh
príčinou je prechladnutie

Kolko ľudí trápia hrozné bolesti a nevedia sa
oslobodiť bolenia drieku, pichania, klania v boku a
lúpania hlavy a nervov.

Týchto bolesti ale človek veľmi ľahko sa zpros-
tíť môže. **Nech si len spoľahlivý, vyprobovaný
dobrý domáci prostriedok zaopatrí.**

Medzi všetkými prostriedkami bezpochybné jedinky
úspešne účinkujúci a k odporúčaníu

opravdový domáci prostriedok je Brázay Mentholliéh,

ktorý je bratom svetochybného Brázay slanovino-
vého liehu.

Aby o dobrom a užitočnom účinkovaní Brázay
Mentholliéhu presvedčil sa mohol každý chudobný
človek cenu jednej fľašky na prábu v

40 halieroch

ustálila firma Kolomana Bráza.

Brázay Mentholliéh k dostaniu je v kaž-
dom obchode kupeckom, keby ale dakde v dedine
alebo na pustatine k dostaniu nebol, treba napísať
dopisničku

pánu Kolomanovi Brázaymu
Budapest, József-körút 37-39.

č. a on poštou hneď odošle

6 fľašiek za 2 kor. 40 halierov.

**Kupujte len Brázay Mentholliéh a varujte
sa každej inej padelaniny.**

Na čase je

z príležitosti blížiacich sa
sviatkov vianočných, môj
bohato ilustrovaný hlavný
cenník s viacej ako 3000
vyobrazeniami najrozličnej-
ších potriebných predmetov
a príležitostných darov, pýtať
si zdarma a franko

c. a k. dvorný zásielca

Hanns Konrad

Brüx č. 1911. (Čechy).

Peniaze

usporí každý, kto pri potrebe
rozličných osobných pred-
metov a príležitostných dar-
ov každé o druhu žiada si
moj hlavný cenník s viacej
ako 3000 vyobrazeniami ktorý
každému pošle sa franko a
zdarma a v ktorom každý
všetko na de čo potrebuje

c. a k. dvorný zásielca

Hanns Konrad

Brüx č. 1913. (Čechy).

Vážny oznam pre majiteľov koní!

Aby uhorskí hospodári všeliakými figlami rozširo-
vaným odporúčaniam na lep nesadli a svoje peniaze
nevýhadzovali za pokrovce, ktoré nevideli a ktoré vo
všeliakých českých fabrikách shtovujú z kalmuku a
barchetu, odhodlali sme sa, že zvláštnej trvčnosti,
celkom hrubé, ako bunda teplé, uhorského dôrobu
pokrovce do obchodu zavedeme, ktoré sdpovedajú
všetkým nárokom objednávateľov.

Výhodné ceny pre pol- ných hospodárov:

Veľký a široký pokrovec
na kone cena 3 zlaté.

Najväčšej a najlepšej ja-
kosti cena 3 zl. 50 kr.

Už dva predmety na prábu
objednaná zasielame franko
na každú železničnú a poš-
tovú stanicu.

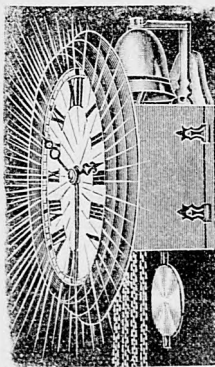
Ku objednaným pokrovcom možno pripojiť «Rapide»
nožnice na strihanie lichvy s náhradným nožom
cena 1 zl. 60 kr. Pôvodné «Pegoet Freres» francúzske
nožnice na strihanie koní zl. 2.20.

Výlučná atressa objednávania:

**SOHR, rozposielajúca osada uhorských pokrovcov na kone
SOMOGYSZILL.**

Za dobrotu a povodnosť tovaru záruka.
Za nezodpovedné dáme zpiatky peniaze.

Budiček hodiny s vežovým zvonom

Číslo 4434. Ia. kvalita s 30
hodinovou chodbou, s bijú-
cim s rojom celých a polho-
din. budiček s hlasitým zvonom
hladko polirovaný, okrúhly ram
30 cm. priemeru, číselník pod
sklom, komplet s 3 zlatobron-
zovanými fažištami, zárukou 3
rokov na písme len K 6.60.
Číslo 443-1/2 s čiernikom v noci
osvieteným K 7.20. Risiko vy-
tvorené. Výmena povolená. Vra-
tenie peňazi. Rosposiela s poš-
tovou dobierekou alebo pri po-
prednom zaslaní peňazi

Prvá fabrika hořin

HANNS KONRAD c. k. a. dvorný zásielca

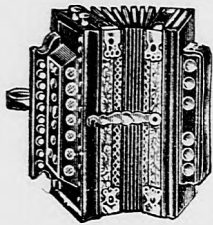
Brüx č. 1903. Čechy.

Veľký bohato ilustrovaný cenník s viacej ako 3000
vyobrazeniami zasiela sa každému na žiadosť zdarma
a franko.

Dobré harmoniky K 4.80

Ziadne trovy za cio. Velpredaj 50.000 kusov. [Ziadne riziko.

Zámena povolená alebo návrat peňazi.

Číslo 300³/₄ 10 tastiek, 2 registre
28 hlasov, veľkosť 24x12 cm. K 4.80
Číslo 45¹/₄ 10 tastiek 1 registre
28 hlasov, veľkosť 30x15 cm. K 5.20
Číslo 656³/₄ 10 tastiek 2 registre
28 hlasov, veľkosť 30x15 cm. K 5.40
Číslo 305³/₄ 10 tastiek 2 registre
50 hlasov, veľkosť 24x12 cm. K 6.20
Číslo 663³/₄ 10 tastiek 2 registre
50 hlasov, veľkosť 31x15 cm. K 8.—
Školka k samončúniu na teže harmo-
nike zdarma.
Zasiela s poštovou dobierekou c. a k.
dvorný zasielca

HANNS KONRAD, Vývozný dom
hudelných nástrojov
Brüx číslo 1906. (Čechy).

Hlavný cenník s 0003 vyobrazeniami na žiadosť posielajú sa kaž-
demu franko a zdarma.

Lámku a pakostnicu

reumatické neduhy, bolenie chrbta a drieku, lúpanie, klanie, pichanie, bolenie nôh, svalov, nervov a všetky z prechladnutia pochodiacie podobné choroby najistejšie lieši a najjednoduchším domácim prostriedkom je Örkény Gaultheria masť, ako to dokazuje viacej tisíc listin poďakovania. Jedna cieva 1 K 60 hal., 3 cievy franko s poštovou dobierekou 5 korún. Objednať treba výlučne v

Apoštol lekárni, Budapest, VIII. okres,
József-körut 64. číslo. Sklad 76.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lačne perie na postel!

Hotové postele z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 116 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K. jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovor dobierekou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezodpovedné návrat peňazi. **S. Benisch v Deschenitz** číslo 826. Böhmerwald. Cenníky franko zdarma.

Zdarma

a franko dostane každý mój hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami každého druhu potrebných článkov a tovaru k darovaniu. Na žiadosť posielajú ho hneď

c. a kr. dvorný zasielca
Hanns Konrad
Brüx č. 1914. (Čechy).

Obchod staviteľského dreva s domom v slovenskom katolíckom me te Hornouhorska, následkom choravosti terašeho majiteľa je na predaj. Blížšie vysvetlenie podá administrácia tohoto časopisu.

„Ako lesník“

Hľadá sa zdravý, silný, od vojenčiny slobodný muž, ktorý sa rozumie polovačke. Plat K 360.—, slobodné bydlie, drevo a asi 4 jochy deputátnej zeme.

Prosobpisy zadaf treba na horarsky urad pánstva grófa Antona Apponyho v obci Nyitra Jabloniec.

Oznamy prijíma administrácia

„Krest'an“

■ ■ ■ Budapest, ■ ■ ■

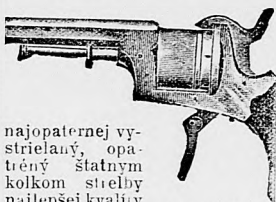
Szentkirályi-u. 28.

Lačne české perie.

5 kilo : nové tmavé driapané kor 9.60, lepšie 12 kor.
Biele mäkké, jak páper 18 kor.— 24 kor.
Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s tobierkou franco; zamenenie a rozpät prijatie je pod tou vynnimcou dovolenejšie sa poštové štraty vynahradia. — Benedikt Zschsel, Lobes Nr. 135 (pošta Pilsen Cechy.)

Revolver

najopaternej vystrielaný, opatrený štátnym kolkom stielhy najlepšej kvality a najkrajšieho vyhotovenia so zárukou za bezchybné funkcionovanie, zasiela c. a k. dvorný zasielca

HANNS KONRAD

Brüx, 1907. (Čechy.)

Revolver K 5.—, 6.50, 7.50, 8.50, Hlavný cenník s 3000 vyobrazeniami na žiadosť franko a zdarma. Zasielca s poštovou dobierekou. Ziadne riziko. Zámena povolená alebo návrat peňazi.

Vianočných kariet

V najfajnejšom umeleckom vyhotovení v najrozličnejších mustrach.

6 kusov mat čierne ...	K —50
25 „ „ „ „ „ „ „ „	1.70
6 „ „ „ „ „ „ „ „	—70
25 „ „ „ „ „ „ „ „	2.30
6 „ „ „ „ „ „ „ „	—60
25 „ „ „ „ „ „ „ „	2.—
6 „ „ „ „ „ „ „ „	—85
25 „ „ „ „ „ „ „ „	2.70

Odpredávateľov prosíme žiadať si osobne oferty. Zasielanie stáva sa ranko pri poprednom doposlani peňazi skrze c. a k. dvorného zasielca

HANNS KONRAD
Brüx č. 1909. (Čechy).

Hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami zdarma a franko.

Zdarma a franko

posielam každému mój veľký bohato ilustrovaný hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami solidných, dobrých a lacných hudbných strojov každého druhu

C. a kraľ dvorný zasielca

Hanns Konrad
vývozný dom hudobného tovaru
Brüx, číslo 1905.

Husle pre žiakov už za K 4.80, 5.50, 6.—, 6.80. Sliacký po K —.80, 1.—, 1.40, 1.80.

Ziadne riziko. Výmena dovolená alebo návrat peňazi.

Upozornenie!

Schicht mydlo je pôvodné

jedine s menom

Schicht.

a s ochrannou známkou
jeleňa.

5 korun

tomu o vyobrazení verne vystrihnutá a vyhotovená módna sukňa, zo solidnej štrátkovanej, trvacej brnenskej látky, s hortňami hodobného lasku a s ozdobou z vlastnej látky 5 korun. Zo sivého, tmavosvetlého, zeleného alebo čierneho pol súdna 6 kor.

Pri objednaní prosíme udat fasón, barvu látky, rozmer šľusa a kilbov, dĺžku sukne, na základe tohoto udania každá sukňa vyhotoví sa verne a svedonite.

Dopisovanie v každej reči.

Zur Schossenfabrik

Wien, XVI. Neulerchenfelderstrasse 2.